

versității serale, atingea ideea, ardea odată cu ea și în ea; la recitalurile de poezie pentru pace, vibra în fiecare vers... Nu, nu vreau să mi-o amintesc bolnavă, slăbită, așa cum era în ultimul an. Și nu numai pentru că amintirea mă doare. Dar pentru că nu e adevărată. Dacă aș crede în lumea cerurilor, aș spune că Sara Manu s-a întors printre îngeri. În orice caz, ea a trecut de pe pământ în memorie, nu ca o „fată tină ră pe patul morții”, ci ca o mare artistă care și-a întrerupt cîntecul prea devreme.

Păcat că jocul actorului e o artă efemeră, neputindu-i-se asigura obiectivarea în piatră. Păcat că Sara Manu nu ar fi putut spune despre sine (modestia însăși și tinerețea ar fi oprit-o în orice caz) *exegi monumentum*. Dar am înaintea fotografiile ei, clipele fugare smulse eternei curgeri, și am în minte portretul, atît de învăluit și învăluit în același timp de umbra morții, pictat de Perahim. Și port în mine mai departe, ca parte din ființa mea intimă, amintirea emoției (oricît de contradictorie ar părea împerecherea acestor cuvinte) la fiecare nouă creație ce a rămas legată de numele Sarei Manu.

Veronica PORUMBACU

Ce e bine și ce n-ar fi rău ...

E vorba de activitatea obștească a teatrului nostru, Teatrul „C. Nottara”. Nu vreau să plictisesc cititorul cu o înșiruire, totuși trebuie să înșir. Și de aceea cu sistemă.

Supun părerii cititorului părerea mea. Un teatru lucrează pentru oamenii dinafară, dar și pentru oamenii săi. Sper că acest truism nu va surprinde.

Deci pentru oameni:

— Sintem solicitați — și răspundem — de multe Case de cultură ale sindicatelor, instituții, întreprinderi, uzine. E un palmares care poate fi consultat și verificat la secretariatul nostru literar, ca de altfel, tot ceea ce pe scurt urmează.

Am lucrat o bucată de vreme în sala „Th. Neculuță” lingă Gara de Nord. Am

dat *Nota zero la purtare și Cauțiunea* și îndrăznesc să spun, cu succes.

A.R.L.U.S. ne-a cerut spectacolul *Secretul tinereții*, format din bucăți ale lui Poileakov, regizat și aranjat de Remus Nastu, care promite și n-ar fi rău să fie auzit.

În regiunea București, în sate și în Capitală, lucrează la căminele culturale cu brigăzile de amatori, cu echipele de teatru, Dem. Savu, A. Donos, C. Dinescu (cu intensă activitate la Casa de Cultură a Sindicatelor), N. Iacob, Val. Lefescu, I. Anghel, R. Bărbulescu. Rog colegii pe care i-am omis să mă ierte. Pentru viitor, toți citații și necitații vor continua, verbul acesta fiind cel mai potrivit cu intențiile teatrului nostru.

Am organizat o întîlnire cu spectatorii în legătură cu *Nota zero la purtare*, făcînd și un concurs „Cine știe cîștigă” — o maladie culturală recentă care socot că îmbogățește mintea. Urmează *Patriotica romină*, *Filumena Marturano* — și celelalte piese, pînă la tradiție.

Mulți oameni de teatru — din București și provincie — ne solicită textele pe care noi le tipărim pentru circulație internă, ca de exemplu: Stanislavski: *Munca actorului cu rolul*; Redgrave: *Căile și mijloacele de realizare actoricească*. Urmează extrase din Gordon Craig, caietul de regie pentru *Othello* al lui Stanislavski, și amintirile lui Charles Dullin. Dar n-o să ne oprim.

Am ținut și continuăm să ținem conferințe cu public — recunosc că mai mult cu familiile — privind istoria teatrului.

Pregătim — de ce nu și noi? — niște seri literare. François Villon, la care își va da concursul Romulus Vulpescu, traducătorul. Alte proiecte: poezia de dragoste la diverse popoare și o seară Rabelais. Cam atît, deocamdată.

Să nu uit. Să nu creadă cititorul că lucrurile la noi, în activitatea obștească, merg perfect. Dar tind. Poate n-ar fi rău să reluăm practica pieselor într-un act pentru deplasări, așa cum am făcut cu piesa *S-a întimplat la seceriș* de A. Donos. Poate n-ar fi rău să antrenăm în atari sarcini și actorii care deocamdată nu sint ocupați, și

actorii care deocamdată sint ocupați. Poate n-ar fi rău să slujim și mai intens arta. Poate n-ar fi rău...

Tudorel POPA

Cîteva întrebări după „A 12-a noapte”

Am plecat după *A 12-a noapte* la „Municipal” (petrecută — recte — într-o singură seară) buimac și vrăjit, într-o stare de euforie și beatitudine ca, într-adevăr, după douăsprezece nopți de cișlegi, de renghiuri și bacchanale, de travestiuri și încurcături carnavalesți, de ris și fast, de năzdrăvăni și zeflemele... Dar în prima dimineață după *A 12-a noapte* m-am trezit... nedumerit, simțindu-mă întrucitva un fel de Sir Andrew cândriu care are nevoie mereu să i se explice ceva.

O, nu eram nedumerit de faptul că deși fixată într-o seară de 13 și într-o zi mohorită și urită de lapoviță și plescăraie, premiara a avut un succes răsunător, că a plouat cu aplauze și s-a încheiat într-o atmosferă radioasă și strălucitoare. Nu! Eram nedumerit de altele pe care îmi îngădui să le rezum în cîteva întrebări.

De ce, m-am întrebat, Teatrul Municipal care de obicei poate fi dat ca exemplu în materie de programe (sub raportul prezentării și documentării) n-a fost de data aceasta la înălțime?

S-ar zice că, neputînd să mă leg de altele, mă leg de program. Nici o grijă — m-oi lega eu și de altele, dar o iau sistematic, căci primul lucru pe care l-am făcut, intrînd în sală, a fost să-mi iau un program.

E spirit de șicană în această obiecție? Nu! Și iată de ce:

Am căutat, de pildă, să aflu din program (că dacă teatrul e o școală — barem să mă instruiesc) de ce piesa se cheamă *A 12-a noapte* sau cum era tradusă pe vremuri: *Noaptea regilor*, cînd nu-i vorba nici de noapte, nici de regi?

Nici o explicație. În schimb, ni se dă subiectul pe care oricum îl aflu în cursul spectacolului.

Am căutat să aflu de ce acțiunea piesei e plasată în Illyria și ce caută acolo Sir

Andrew și Sir Toby, cînd după cite știu, Illyria n-a aparținut niciodată coroanei britanice?

N-am aflat nici asta.

M-am întrebat, apoi, de ce și pe afiș și în program s-a omis subtitlul piesei căci, pe cite știu, piesa are un subtitlu: *What you will* sau *ce vreți*.

E un amănunt de neglijat?

Nu cred.

Sigur că dacă se pornește de la punctul de vedere că „reflectînd încă destul de palid moravurile și aspectele de viață (sic!) ale anilor în care a fost scrisă, *A 12-a noapte* rămîne prin excelență (sublinierea e a noastră), o piesă de dragoste” — așa cum scrie Al. Assan în program —, subtitlul poate fi lăsat deoparte. Dar dacă ținem seama că Shakespeare însuși a spus despre scriitorii de comedii că sint „reflexul și cronica vremii lor” și că și în această spumoasă comedie a existat din partea autorului o intenție — dacă nu atît de satirizare, în tot cazul de consemnare a „potin”-urilor care circulau pe vremea aceea în Anglia pe seama Elisabetei — „femeia fără bărbat” —, atunci, firește, subtitlul capătă un tilc și îl socotim chiar mai important decît titlul care nu arată decît că Shakespeare a scris această comedie ca să fie jucată în a 12-a noapte, socotită de la Crăciun — adică în ajunul Bobotezii, cînd, în Anglia ca și în țările catolice, aveau loc petreceri — ca un fel de saturnale.

Căci „Ce vreți”, capătă în acest caz semnificația pirandellianului „Cosi è se vi pare”: „Dacă vreți, Olivia e regina noastră. Dacă vreți, secretul că nu se mărită e că iubește o femeie... Dacă vreți, explicația că refuză mina atîtor pretendenți e că-i căsătorită în taină cu un bărbat care nu-i de rangul ei... ce vreți...”

De ce acest „ce vreți” (what you will) a fost subtilizat?

M-am mai întrebat de ce ni se spune „cu toată libertatea pe care o îngăduie cerneala” că *A 12-a noapte* „se adresează înainte de toate inimii”, cînd lirismul în această comedie e aproape înecat în persiflări, satiră și înțelepciune concentrată în adevărate maxime, cum au și devenit cu timpul?

Oare nu era cazul — m-am întrebat — ca pentru savurarea mai deplină a tuturor scînteietoarelor replici din piesă, să ni se